

Elina Arminen ja Merja Sagulin

Pääkirjoitus

Avaimen numerolla 2/2006 ei ole erityistä teemaa, vaan lehti on ollut avoin kaikille aiheille. Kirjoitukset avaavat näkökulmia niin roomalaiseen satiiriin, modernistiseen kirjallisuuteen kuin nykykirjallisuuteenkin. Esiin nousevat moraalien ja etiikan sekä historian ja muistamisen teemat. Aiemmissa *Avaimen* numeroissa painottuneet keskustelunaiheet jatkuvat myös tässä numerossa. Tällaisia ovat esimerkiksi kysymykset kertomusten suhteesta elämän ja historian merkityksellistämiseen. Lisäksi keskusteluun nostetaan kirjallisuuden opettamiseen liittyviä kysymyksiä.

Sari Kivistön artikkeli ”Satiirikon lääkärikirja” tarkastelee, kuinka lääketieteellistä kuvastoa on käytetty antiikin satiireissa moraalikritiikin keinona. Kivistön mukaan roomalaisissa satiireissa, erityisesti Horatiuksella, Persiuksella ja Juvenaliksella esiintyvät sairaudet ja oireet kuvastavat metaforisesti laajempaa henkistä tai moraalista rappiota. Roomalainen satiirikko näyttäytyy paheita parantavana lääkärinä: hoito on tervehdyttävä, vaikka se joskus tuottaakin kipua. Kivistön artikkeli tuo myös esiin, että lääketieteellisten metaforien käyttö jatkui uuden ajan satiireissa, mikä korostaa niiden merkitystä lajin traditiossa. Tämä korostaa niiden merkitystä satiirin lajitradiitiossa.

Katja Seutu hahmottaa artikkelissaan mallia runon puheenomaisuuden tarkasteluun. Hänen analyysinsä kohteena on Maila Pylkkösen teos *Arvo. Vanhaäiti puhuu runonsa*. Artikkelin nostaa esiin tämän vähän tutkitun runoilijan merkityksen puheenomaisen runon kehittäjänä ja uusien suuntien avaajana 50-luvun modernismin jälkeiseen lyriikkaan. Seutu lähestyy puheenomaisuuden rakentumista ensisijaisesti lingvistisen lausuma-analyysin avulla. Hänen analyysinsä laajenee lausumien tasolta tarkastelemaan, kuinka runojen väliset semanttiset siirtymät kytkevät *Arvon* runot elämäkerrallisiksi näyttämöiksi. Puheenomaisuuden tarkastelu avaa näin näkökulman vanhan ihmisen repaleiseen mielen kuvaamiseen. Seudun artikkeli osoittaa, että runon eettinen pohjavire syntyy äänen antamisesta vanhukselle.

